

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลตะโล๊ะ
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การ อนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

* ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำกัตความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) เป็นองค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่สั่งสมสืบทอดกันมาอันเป็น ศักยภาพหรือความสามารถที่จะใช้แก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และมีการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ หรือคือแก่นของ ชุมชนที่จรรโลงชุมชนให้อยู่รอดจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิด วิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวของผู้นั้นเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ ตามยุคตามสมัยได้

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ, ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือสติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูก ยกย่องให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้ง ปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจาก ชีวิต และสังคมในท้องถิ่นต่างๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจาก ข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้ง ในเรื่องของ กาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญ ของจริยธรรม มากกว่าว่าวัตถุธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้ อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่ อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนได้ แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างใน การดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

* ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและ แนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิต และการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่ม โรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการ กองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกใน ชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้
เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม
ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กร
ชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็น
ต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัด
การศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น
ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทาง
ศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม
เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับ ที่	ชื่อ	หมู่ที่	ตำบล /อำเภอ /จังหวัด
๑	วัดป่าศรี	๓	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๒	มัสยิดตะโละแอโนง	๑	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๓	มัสยิดนุรุลฮูดา ตะโละคูซง	๑	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๔	มัสยิดนุรุลฮูดา เปาะกูแม	๒	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๕	สุเหร่าตือปกาเยาะ	๒	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๖	สุเหร่ากือลาเปะชู	๒	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๗	สุเหร่าปากาสะนอ	๓	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๘	บालาเซาะสมูหลง	๕	ตำบลตะโละ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๙	มัสยิดนุรุลฮูดา ปุลาแก	๑	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๐	สุเหร่าพงตาหยง	๑	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๑	มัสยิดปาโอะฆาเยาะ	๒	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๒	สุเหร่าบะแนละตี	๓	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๓	มัสยิดเจาะกือแล	๔	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
๑๔	สุเหร่าพงโตะมอ	๔	ตำบลปุลาแก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลายที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้นนำไปเผยแผ่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	- วัดป่าศรี
๒	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณี สงกรานต์ ถือว่าเป็นประเพณี วันขึ้นปีใหม่ไทยที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตรสงฆ์ น้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ให้อยู่อยู่เย็นเป็นสุขและกิจกรรมต่างๆ มากมาย	วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี	- วัดป่าศรี
๓	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มี ประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา และประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	- วัดป่าศรี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๔	ประเพณีสารทเดือนสิบ	ประเพณีสารทเดือนสิบ มีมาตั้งแต่พุทธกาล คาดว่าเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาในนครศรีธรรมราช เป็นการแสดงความกัญญกตเวทิต่อบรรพบุรุษ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเป็นโอกาสหนึ่งที่ได้รวมญาติพบปะพี่น้องที่อยู่ห่างไกลมีการทำขนมต่างๆมากมาย เช่นขนมไข่ปลา ขนมลาฟอง บัว ดีซำกง ก้านบัวฯ เพื่อจัดหมรับ หรือสำหรับถวายพระสงฆ์ซึ่งทางวัดจะได้เก็บไว้เป็นเสบียงในช่วงฤดูฝน	วันแรม ๑ ค่ำ ถึง แรม ๑๕ เดือนสิบ	- วัดป่าศรี
๕	ประเพณีลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดย มีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของ แม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การ ขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่ง ปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การ สะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และ ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	-หลังอาคาร องค์การบริหาร ส่วนตำบลตะโละ

ลำดับ ที่	ประเพณี/ วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๖	วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	วันที่ ๖ สิงหาคม วันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ พระผู้ทรงกอปรด้วยพระวิริยะอุตสาหะ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ด้วยพระราชประสงค์ที่จะให้ ประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่เลือกชาติ ศาสนา ที่อยู่ได้พระบรมโพธิสมภาร และประเทศชาติ มีความผาสุก และเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น องค์กรและ หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทิวไรสำหรับ ลงนามถวายพระพร และมีการ จัด กิจกรรม / โครงการเทิดพระเกียรติฯ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ รณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พระราชกรณียกิจ ด้านต่างๆ การจัดนิทรรศการประดับธงชาติตามสถานที่ราชการ อาคาร บ้านเรือน ทำบุญตักบาตร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และร่วมพิธีถวายพระราชสดุดี ฯ	วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี	- ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน อบต.
๗	ประเพณี ชักพระ	ประเพณีชักพระ เป็นประเพณีเก่าแก่ของภาคใต้ที่ชาวพุทธถือ ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคน จะตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปีประเพณี ชักพระ มีอยู่ ๒ ประเภท คือ การ ชักพระทางบก และการชักพระทาง น้ำ การชักพระทางบกจะกระทำตามวัดที่อยู่ในที่ดอน ส่วนวัดที่อยู่ริมแม่น้ำนั้นจะชักทางน้ำ โดยการอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐาน บนบุษบกบนเรือ ซึ่งเรียกว่า “เรือพระ”	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ของทุกปี	-วัดป่าศรี ศาลา ลู่วง

ลำดับ ที่	ประเพณี/ วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๘	รอมฎอน	การถือศีลอด หมายถึง การละ การงด การ ระงับยับยั้ง การควบคุม ครองตน เช่น การละ ความชั่ว ยับยั้ง สิ่งต่างๆ ที่เกิดจาก อารมณ์ ใฝ่ต่ำ ส่วนความหมาย ในทางศาสนา หมายถึง การละ เว้นการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม การ ร่วมสังวาส ระหว่างรุ่งสาง จนตะวันลับขอบ ฟ้า งดเว้นการพูดจา โกหก เหลวไหล ไร้สาระ เว้นจาก การประพฤติชั่ว ทั้งโดยลับ และ เปิดเผย ถือปฏิบัติตามแบบอย่างที่ท่านศาสดา มุฮัมมัด ได้ทรงกำหนดไว้โดยให้ควบคุม พร้อมทั้ง มือ เท้า หู ตา ใจ ลิ้น และอวัยวะ ทุกส่วน มิให้เข้าไปในทางไร้สาระ ศาสนา อิสลามเป็นศาสนาสำคัญศาสนาหนึ่งของโลก เป็นศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียว คือ พระอัลลอฮ์ โดยมีท่านนบีมุฮัมมัด เป็นศาสดา ผู้นับถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า “มุสลิม” มุสลิมทุกคน ต้องปฏิบัติศาสนากิจเหมือนกัน หมด ปฏิบัติตามข้อบัญญัติทางศาสนา	เดือนรอมฎอน ใน ปีอิหฺเราะหฺศักราช	-ศาสนสถานใน พื้นที่ตำบล ตะโละ และ ตำบลปูลากง
๙	เมาลิด	งานเมาลิดถือเป็นกิจกรรมหรือ พิธีกรรมที่ชาวมุสลิมให้ความนิยม และปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน โดยพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ที่มีประชากรส่วนใหญ่นับ ถือศาสนาอิสลาม งานเมาลิดนิยม จัดขึ้นในโอกาสตรงกับวันประสูติ ของศาสดามุฮัมมัด คือ ในเดือน รอบีอุลเอาวัล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๓ ในปีอิหฺเราะหฺศักราช	เดือนรอบีอุล เอาวัล ซึ่งเป็น เดือนที่ ๓ ในปี อิหฺเราะหฺศักราช	-ศาสนสถานใน พื้นที่ตำบล ตะโละ และ ตำบลปูลากง

ฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ศูนย์โครงการชีววิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	นางพัชรีย์ โชติรัตน์	บ้านป่าศรี ม.๓ ต.ตะโละ
๒	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร	นางพัชรีย์ โชติรัตน์	บ้านป่าศรี ม.๓ ต.ตะโละ
๓	โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	นางพัชรีย์ โชติรัตน์	บ้านป่าศรี ม.๓ ต.ตะโละ
๔	ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ข้าว)	นางพัชรีย์ โชติรัตน์	บ้านป่าศรี ม.๓ ต.ตะโละ
๕	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ	นางพัชรีย์ โชติรัตน์	บ้านป่าศรี ม.๓ ต.ตะโละ

ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลตะโละ	กลุ่มแม่บ้าน ต.ตะโละ	บ้านลวง ม.๔ ต.ตะโละ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
๒	ข้าวสังข์หยด	กลุ่มแม่บ้าน ต.ตะโละ	บ้านลวง ม.๔ ต.ตะโละ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี